KUNTALIITTO | Kommunförbundet

Jukka Hakola

Lausunto
27.5.2020
540/03/2020

Eduskusta
Valtiovarainvaliokunta
Verojaosto

HE 74/2020 vp

Kuntaliiton lausunto Hallituksen esitykseen eduskunnalle eräiksi veronkantoon liittyviksi väliaikaisiksi säännöksiksi

Kuntaliitto tukee esityksen tavoitetta lieventää ja ehkäistä edelleen koronaviruspandemiaan liittyvien rajoitustoimenpiteiden seurauksena yrityksille aiheutuneita maksuvaikeuksia. Pandemian seurauksena moni yritys on joutunut talousvaikeuksiin myynnin ja kassavirran tyrehdyttyä. Maksuvalmiuden heikkeneminen voi johtaa siihen, että yrityksellä ei ole veron maksamiseen tarvittavia varoja. Yrityksen taloudellinen tilanne voi edelleen heikentyä jopa niin paljon, että se joutuu konkurssiin.

Yritysten verojen maksujärjestelyjen ehtoja helpotettiin jo aiemmin Hallituksen esityksellä 33/2020 ja Verohallinnon menettelytapojen muutoksilla. Nyt maksujärjestelyjä esitetään ulotettavaksi myös jo alkuvuonna 2020 erääntyneitä ja suoritettuja arvonlisäveroja. Verohallinto maksaisi nämä maksujärjestelyyn otetut verot verovelvolliselle ja verovelvollinen suorittaisi ne maksuohjelman mukaisesti Verohallinnolle. Lisäksi huojennettua maksujärjestelyä tarkistettaisiin siten, että veron palautuksia ei käytettäisi maksujärjestelyn kohteena olevan veron suoritukseksi. Lisäksi veronlisäyksestä ja viivekorosta annettua lakia muutettaisiin siten, että maksujärjestelyn tai olisi maksunlykkäyksen kohteena olevalle verolle laskettava viivästyskorko tai viivekorko olisi aiemmin tehdyn muutoksen mukaisen 4 %:n sijaan 3 %.

Esitetyillä muutoksilla on vaikutuksia kuntien verotuloihin vuosina 2020-2021. Maksujärjestelyihin siirretyille veroille määrätyn viivekoron alentaminen edelleen 4 %:sta 3 %:in lisää maksujärjestelyjen suosiota, mutta mahdollisuus sisällyttää jo erääntyneet arvonlisäverot järjestelyn piiriin, siirtää painopistettä aiempaa enemmän arvonlisäverojen puolella. Toisaalta pakettiin sisältyvä veronpalautusten käytön kielto maksujärjestelyn kohteena oleviin veroihin pienentää kuntien verokertymää. Esityksessä on arvioitu vaikutuksia erikseen ja yhdessä sekä päivitetty hallituksen esityksessä 33/2020 tehtyjä vaikutusarvioita verovaikutuksista. Esityksessä on aiemmasta poiketen otettu kantaa myös siihen kuinka paljon veroja jää todennäköisesti kertymättä maksujärjestelyyn siirron seurauksena.

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

KUNTALIITTO | Kommunförbundet

Jukka Hakola

Lausunto
27.5.2020
540/03/2020

Vaikutusarvioista

Hallituksen esityksen 33/2020 on tuotu esille se, että mitä alempaa viivästyskorkoa käytetään, niin sitä houkuttelevammaksi se verojen maksulykkäysmenettelyn tekee yrityksille. Nyt esitetty 3 % on erittäin houkutteleva ja kilpailukykyinen korkotaso maksuvaikeuksissa oleville yrityksille. Viivästyskoron laskeminen edelleen voi johtaa siihen, että muutkin kuin tilapäisissä maksuvaikeuksissa olevat yritykset käyttäisivät maksujärjestelyä rahoituskeinona tarjolla olevien muiden rahoituskeinojen sijaan. Tämän voisi johtaa merkittäviin verotuottomenetyksiin. Esityksessä on arvioitu, että näin ei käy vielä 3 %:n korkotasolla, mutta käytännössä tämäkin on mahdollista. Kuten aiemmassa lausunnossamme (HE 33/2020) arvioimme, niin korkotason laskeminen nollaan voisi johtaa jopa 50 % alenemaan kuntien verotuloihin seuraavien kuukausien aikana. Esitettyjen maksujärjestelymuutosten voimassaoloaikana, kesä-syyskuussa, yksityisten yritysten maksamien ja kunnille tilitettäviä palkansaajien kunnallisveron ennakonpidätyksiä kertyisi ennusteemme mukaan noin 2,4 miljardia euroa, kunnille tilitettävää yhteisöveroa noin 330 milj. euroa ja yritysten (muut kuin as. oy) maksamaa kiinteistöveroa arviolta 400 milj. €. Siten yksityisten yritysten tuona aikana Verohallinnolle maksamat ja kunnille tilitettävät verot ovat ennusteemme mukaan noin 3,1 miljardia euroa. Jos näistä jäisi kertymättä 50 %, niin se tarkoittaisi uutta yli 1, 5 miljardin euron verovajetta kuntien kertymään kriisin aiheuttamien yli miljardin verotulomenetysten lisäksi.

Verrattuna aiempaan hallituksen esitykseen (33/2020) viivästyskoron lisäalentamisen vaikutuksen on arvioitu esityksessä olevan kohtuullisen maltillinen johtuen siitä, että maksujärjestelyjä siirtyisi esityksen mukaan aiempaa enemmän arvonlisäverotuksessa tehtäväksi. Korkotason alentamisen on arvioitu vähentävän kuntien verotuloja vuonna 2020 noin 67 miljoonalla eurolla. Korkotason edelleen alentamisen vaikutus voi osoittautua myös suuremmaksi, jos yritykset kokevat korkotason arvioitua houkuttelevammaksi. Lisäksi esitys siitä, että veronpalautuksia ei voi käyttää maksujärjestelyn piirissä olevien verojen maksuun, tulee alentamaan kuntien verotuloja, mutta tekee myös maksujärjestelyn piirin hakeutumisen kannattavammaksi yrityksille.

Aiemmissa arvioissa oli oletettu, että maksujärjestelyn kohteeksi tulisi kymmenen prosenttia verokertymästä kunkin verolajin osalta. Kuten kyseisen esityksen käsittelyn yhteydessä tuotiin esille, niin arvioihin liittyy paljon epävarmuutta uudesta ja epävarmasta tilanteesta johtuen. Aiemmasta oletuksesta poiketen ennakonpidätyksiä, yhteisöjen tuloveroa ja kiinteistöveroa koskevia hakemuksia on ollut maksujärjestelypyyntöjen kohteena selvästi ennakoitua vähemmän. Tämän perusteella arvioita on muokattu ja kuntien verotuotto menetyksien arviot ovat alentuneet.

Ottaen huomioon päivitetyt arviot, sekä kyseessä olevassa esityksessä esitetyt muutokset, kuntien osalta vuoden 2020 verotuottomenetyksen arvioidaan pienenevän 77 miljoonalla eurolla 475 miljoonaan euroon. Hallituksen esityksessä 33/2020

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

verotuottomenetys arvioitiin 552 miljoonaksi euroksi.

Yhteisöjen tuloveron osalta Verohallinto on muuttanut menettelyään siten, että yhteisöt ovat voineet hakea muutosta ennakkoveroihinsa ilman perusteluja ja korkoseuraamuksia. Täten tämä menettely on ollut yrityksille kannattavampi yhteisöveron osalta kuin ennakkoverojen hakeminen maksujärjestelyiden piiriin. Tämä on vähentänyt 15.3.-15.5. aikana verovuodelle 2020 maksuunpantuja yhteisöjen ennakkoveroja kuntien osalta noin 200 miljoonalla eurolla eli reilusti enemmän kuin maksujärjestelymuutos. Tätä menettelymuutosta ei otettu kompensaation piiriin, mutta se vähentää merkittävästi kuntien verotuloja ilman yrityksille välittömästi koituvia korkoseuraamuksia ja johtuu osittain Verohallinnon tekemästä menettelytavan muutoksesta.

Kiinteistövero tulee vuodelta 2020 maksuun vasta kesästä alkaen ja sillä saattaa olla vaikutuksia siihen, että kiinteistöveroa koskevat maksujärjestelyhakemuksia on tässä vaiheessa tehty maltillisesti. Tältä osin johtopäätösten vetäminen lopullisesta tilanteesta on hieman turhan aikaista, koska tehtyyn maksujärjestelyyn voidaan joustavasti lisätä myöhemmin erääntyviä veroa.

Esityksessä on tuotu esille, että maksujärjestelyihin sisältyy riski siitä, että verovelvollinen ei pysty lainkaan maksamaan maksuohjelmaan sisällytettyjä veroja. Hallituksen esityksen 33/2020 käsittelyn yhteydessä pyysimme valtiovarainministeriön arviota siitä, kuinka moni maksujärjestelyyn hakeutunut ei lopulta selviydy maksueristään. Nyt kun arvio on tehty, niin tämä tulisi ottaa jatkossa huomioon vuodelle 2021 määriteltävissä kompensaation takaisinperinnän määrissä niin pääoman kuin korkojenkin määrässä. Esityksessä on todettu, että normaalitilanteessa kertymättä jää 20 - 30 % maksujärjestelyyn siirretyistä veroista. Esityksessä on esitetty arvioita vaikutuksista veronsaajille silloin, kun maksujärjestelyyn siirretyistä verotuloista jäisi lopullisesti saamatta 10 %, 20 % tai 30 %.

Yhteenveto

Esitettyjen muutosten vaikutusten arviointi on edelleen vaikeaa ja kuten jo nyt nähdään, niin vaikutusarviot voivat muuttua, kun toteumatietoja verovelvollisten menettelystä saadaan. Toteumatietoja tulee seurata reaaliaikaisesti kuten tähänkin asti. Eduskunnan hallintovaliokunta edellytti valtionosuusmuutosta koskevaan hallituksen esitykseen HE 32/2020 antamassaan mietinnössä (HaVM 6/2020), että verotulojen viivästymisestä johtuvien korvausten ja vähennettävien viivästyskorkojen määrää tulee myöhemmin täsmentää vastaamaan toteutunutta.

Vaikutusarviot kuntienkin verotuloihin liittyen ovat muuttuneet siten, että kuntien verotuottomenetykset olisivat vuonna 2020 475 miljoonaa euroa aiemmin arvioidun 552 miljoonan euron sijaan. Esityksessä on kuitenkin ehdotettu, ettei kompensaation määrää tässä vaiheessa muuteta vaan asiaan palataan myöhemmin, kun tarkempia

tietoja todellisista vaikutuksista on käytössä.

Katsomme, että verojen maksulykkäysten perusteella maksettavan kompensaation ja sen takaisinperinnän määrää tulee oikaista vastaamaan toteutunutta. Verojen huojennettua maksujärjestelyä voi hakea elokuun loppuun asti erääntyville veroille. Kompensaation ja takaisinperittävien kompensaatioiden määrää tulee siten oikaista alkusyksystä Verohallinnon seurantatietojen perusteella vastaamaan toteumaa. Tällöin myös kompensaation ajallinen kohdentuminen toteutuu mahdollisimman hyvin.

Vuonna 2021 takaisinperittävää määrää on samassa yhteydessä pienennettävä vähintään 20 % sen perusteella, että kaikki maksujärjestelyn piiriin siirtyneet verot eivät kerry koskaan konkurssien ja maksuvaikeuksien johdosta, kuten hallituksen esityksessäkin on arvioitu. Kompensaation takaisinperintää tulee kohtuullistaa myös jättämättä perimättä maksujärjestelyyn siirretyille veroille määrätty viivästyskorko kokonaisuudessaan. Maksujärjestelyyn siirrettyjen verojen kertymän toteumaa tulee seurata edelleen vuoden 2021 aikana ja oikaista takaisinperittävää määrää tarvittaessa.

SUOMEN KUNTALIITTO

Jukka Hakola
Kehittämispäällikkö, verotus

